

Framtiden i sikte

Katse tulevaisuuteen

Futuristit Niko Herlin ja Kirsi Kostia
Onko Punaisella Ristillä
tulevaisuutta?

Andreas von Weissenberg
Inkomstklyftorna skenar
och hjälpbehovet ökar

Röda Korset
Punainen Risti

Åbolands distrikt 85 år
Turunmaan piiri 85 vuotta

Innehåll

- 03** Distriktsordföranden: Att sprida glädje, hopp och förtroende
- 05** Åbo svenska: En aktiv förening behöver sina medlemmar
- 08** Uusi puheenjohtaja: SPR merkitsee minulle arvoja ja auttamista
- 10** Futuristit kysyvät: Onko Punaisella Ristillä tulevaisuutta?
- 14** Mojn, vad vet du om Röda Korset?
- 16** Kauko Lindroos har haft många järn i elden
- 20** Vi får aldrig ge upp -Att nå de mest utsatta nu och i framtiden
- 22** Vänskapen förenar Gunborg och Maja i Pargas
- 24** "Vi har vandrat en lång väg tillsammans"
- 26** Samhället förändras men hjälpbehovet består
- 27** Katsaus monikulttuuriseen toimintaan Paraisilla 2016-2020
- 29** Integrationsexpert Kia Lundqvist: Engagerade människor behövs
- 30** Konflikter 2020: Teknologi, urbanisering och media

Redaktionens hälsning Med människan i fokus – igår, idag och imorgon

När vi skriver vår 85-åriga historia är vi mitt uppe i ett samhälleligt brytningsskede. Med coronavåren i färskt minne vet vi att världen som vi känner den när som helst kan ställas på ända. Stora samhälleliga skeenden påverkar också oss i Röda Korset. I texterna du håller i din hand är coronavåren ständigt närvarande, om än mellan raderna.

Men det händer också andra saker i vår samtid. En skenande ojämlikhet, massflyttning, klimatförändring, urbanisering och teknologins utveckling är några av de faktorer som vi idag behöver förhålla oss till. Och där är Röda Korsets roll självklar och oersättlig.

Men vi ska inte glömma alla dem som gör Röda Korset. Alla frivilliga som varje dag ger av sin tid för att hjälpa andra här i Åboland. Dem vill vi också berätta om.

Tämä lehti kerää muistoja menneiltä vuosilta, yhdistää tietäiden nykypäivään ja pohtii tulevaisuuden Punaisen Ristin mahdollisuuksia ja edellytyksiä.

Ett stort tack till alla frivilliga skribenter som har ställt upp för den här tidningen. När vi ser vad vi har gjort tillsammans hittills känner vi stort hopp inför de kommande 85 åren.

Lycka och välgång till det 85-åriga Röda Korset i Åboland!

Päivi Kuntze
Andrea Södergård
Juha Lindström

Framtiden i sikte | Katse tulevaisuuteen

Ett specialnummer för Åbolands distrikts medlemmar med anledning av distriktets 85-årsjubileum.

Pärmen: Anna Palmén, Elizabeth Packalén och Eric Rimón
Fotograf: Andrea Södergård

Redaktion: Päivi Kuntze, Andrea Södergård, Juha Lindström
Finlands Röda Kors Åbolands distrikt,
Kaskisgatan 13 A, 20700 Åbo, 020 701 2500, aboland@redcross.fi
Ansvarig redaktör: Annalena Sjöblom, 0400 838 675,
annalena.sjoblom@redcross.fi

rednet.rodakorset.fi/aboland
rednet.punainenristi.fi/turunmaa
Finland Röda Kors Åbolands Distrikt
Turunmaan piiri

@frkaboland

020 701 2500

aboland@redcross.fi
fornamn.efternamn@redcross.fi

Päivi Kuntze på Ordinarie Stämman i början av september i år. Stämman utfördes på distans med satelliter på olika håll i Finland och presidiet i Vasa.

Att sprida glädje, hopp och förtroende

Text PÄIVI KUNTZE | Bild JUHA LINDSTRÖM & ÅBOLANDS DISTRIKTS BILDARKIV

Distriktsordföranden funderar på utmaningar eller samhälleliga händelser som de kommer bäst ihåg och som eventuellt gjorde en förändring i samhället under deras mandatperiod.

HISTORIA EI SAA UNOHTUA

Jos ei tunne historiaa, ei välttämättä ymmärrä nykyisyyttä eikä syitä tulevaisuuden tapahtumiin. Suomen Punaisen Ristin puheenjohtaja vuosilta 2014-2020 Pertti Torstila oli Svenska Ylen Vega lördagsgäst -haastattelussa lauantaina 29.8. Haastattelussa sivuttiin monia asioita, joista olin miettinyt kirjoittavani tähän pääkirjoitukseen. Ihmisen muisti on lyhyt. Tieto, taito ja menneiden aikojen muistot ovat häviämässä. Paljon hyvää on tapahtunut maailmansodan jälkeisten vuosikymmenten aikana, mutta jos historia unohtuu, voi tapahtua vaarallisia asioita. Torstilan muisteluissa sivuttiin myös kielitaidon merkitystä.

Me Turunmaan alueella teemme usein työtä kahdella kielellä, niin ruotsiksi kuin suomeksi. Kielitaito antaa laajempaa ymmärrystä ihmisistä, kulttuureista ja tavoistamme. Pitääkö meidän olla tulevaisuudessa valmiita toimimaan myös muilla kielillä, koska monen uussuomalaisen äidinkieli on jotain aivan muuta kuin suomi, ruotsi tai edes englanti? Suuret ikäluokat ovat nyt jääneet eläkkeelle, mutta monet ovat Torstilan tavoin aktiivisia ja valmiita toimimaan. He käyttävät lapsuudessaan oppimia tietoja ja taitoja yhdistettynä nykypäivän toimintatapoihin.

ESTONIA SJÖNK OCH ESTLANDS NYA SJÄLVSTÄNDIGHET

Henrik Carlstedt
ordförande 1995-1998

Hän blev ordförande efter bankkrisen i början av 1990-talet, stabilisering av ekonomin var särskilt viktigt. Under hans tid koncentrerades mycket på ungdomsverksamhet, första respons och katastrofhjälp. Estonia-olyckan hade ju hänt året innan, katastrofer kunde hända både långt borta och i våra närvatten.

Estland hade blivit självständig 1991 och Åboland var fadderdistrikt för Röda Korset på Dagö. Enligt Henrik skulle det vara roligt att veta om någon kontakt ännu finns.

Suomen Punainen Risti tukee Viron Punaisen Ristin osaamista kansainvälisen toiminnan alueilla: tähän mennessä olemme kouluttaneet jo parikymmentä virolaista delegaattia, joista kolmasosa on jo ollut mukana myös kansainvälisillä komennuksilla.

FOKUS PÅ EKONOMI OCH ORGANISATIONSUTVECKLING

Rachel Nygård-Taxell
ordförande 1999-2011

Ennätämäärä on en organisations liv är alltid värt att komma ihåg och att blicka både bakåt och framåt. Rachel Nygård-Taxells period som distriktsordförande präglades långt av satsningar på ekonomi och organisationsutveckling. Det tog sin början 1999 i ordförandeskapet och fortsatte med positionen som viceordförande i nationella RK-styrelsen i tre år och sedan som fullmäktigeordförande i tre år. Detta gav henne möjligheter att framförallt medverka till utveckling av de enskilda distriktens inflytande på olika plan och att sträva till att deras självständighet säkras och att rättvisa resurstilldelningar sker på lika villkor. Att medverka i Röda Korsets stämmor har även gett bestående fotavtryck i organisationen. Som exempel kan nämnas stadgeändringar som satte tak på hur länge en person kan sitta på samma post och åboländska insatser för att nominera bra personer till FRK's ordförandepost. Därtill har hon haft möjlighet att vara med och utse både nuvarande generalsekreterare och sittande finansdirektör - båda personer som avgörande medverkar till att Röda Korset mår bra och utvecklas och har inflytande även ute i världen. Distriktets samarbete med dem är värt att värna om även i fortsättningen när vi nu går vidare mot nya år av insatser för att för vår del skapa en bättre och tryggare värld, säger Rachel. Samma gäller även arbetet på vår lokala nivå.

FLYKTINGVÅGEN 2015 STÄRKTE DISTRIKTETS BEREDSKAP

Christel von Frenckell-Ramberg
ordförande 2011-2017

Den starkaste händelsen under hennes tid var utan tvekan flyktingvågen hösten 2015. Hur distriktet på relativt kort varsel byggde upp en egen

mottagningscentral i Nagu. Det föregicks ett intensivt jobb innan allt var klart. Det var förhandlingarna med Migri och andra myndigheter, hittande av lämplig lokal och anställning av kunnig personal på kort varsel. Själva verksamheten då den kommit i gång och hur fint frivilliga rödakorsare ställde upp lokalt lämnade också ett starkt intryck.

Händelsen kom att lämna spår även i Åbolands distrikts verksamhet, den var så betydelsefull och annorlunda i förhållande till vad vi tidigare gjort. Som en stor lärdom men även som en bekräftelse - vi blev stärkta i vetenskapen om att distriktets beredskap fungerar även om tidsramen är ansträngd. Vi lärde oss väldigt mycket nytt. Därtill kunde vi konstatera att det finns en otroligt fin kapacitet ute på fältet då det verkligen behövs.

KNIVDÅDET PÅ ÅBO TORG OCH COVID-19

Päivi Kuntze
ordförande 2017-

Jag själv var en ny ordförande i augusti 2017 då knivdådet på Åbo torg fyllde många människor med rädsla, men rödakorsare i Åboland samt från övriga delar av Finland ställde upp för att hjälpa. Under operationen jobbade frivilliga ca 1000 timmar och mötte ungefär 2400 människor under två veckors tid. Det Röda Korset gör med utsatta och människor som är marginaliserade är att vi försöker hjälpa dem. Röda Korset tror på mänskligheten och vill vara närvarande.

Och året 2020 - det som många vill glömma helt. Röda Korset hjälper i coronakrisen både internationellt och runtom Finland. Vårt biståndsarbete stödjer och kompletterar myndigheternas verksamhet. Det som för mig dock kommer att bli den största lärdomen från coronakrisen är distansarbetet och distansmöten. Många av våra frivilliga hör till någon riskgrupp och är över 70 år gamla - coronavåren kunde ha stängt in dem, men nej. De lärde sig att använda sina datorer och mobiltelefoner för distansmöten, ringde hjälpsamtal och organiserade möjligheter för yngre att arbeta.

Att söka nya lösningar, att se framåt, att lita på varandra och på en bättre framtid. Det är rödakorsare gjorda för.

En aktiv förening
behöver sina
medlemmar

Text MONICA NERDRUM | Bild ANDREA SÖDERGÅRD & ÅBOLANDS DISTRIKTS BILDARKIV

Medlemsrekrytering är en grundförutsättning för ett aktivt föreningsliv också i framtiden. Med anledning av kommande jubileum har Åbo svenska avdelning börjat samla minnen från tidigare decennier. Vad gör att människor blir medlemmar och vad kan vi lära oss av det? Monica Nerdrum har sammanställt några svar.

Aktiva personers engagemang bildar grunden för verksamheten i en avdelning.

Åbo svenska avdelning har startat en minnesinsamling där medlemmar och frivilliga berättar om sina minnen. Dessa enskilda upplevelser och erfarenheter bildar mönster, som berättar om samtida behov och värderingar i samhället.

Jag beslutade att för denna artikel läsa igenom det material som hittills dokumenterats. Jag valde att läsa om hur de som svarat kommit med i Röda Kors-verksamheten samt hur de ser på framtiden. Vilka värderingar har styrt individens val att bli medlem eller frivillig? Ett syfte med att välja dessa teman är också att avdelningen kan få nyttig information för att utveckla rekrytering och verksamhet i framtiden.

De frivilligas berättelser om hur de kom i kontakt med Röda Korset och vad som fick dem att bli aktiva kan grupperas i några helheter:

RÖDAKORSAKTIVA PERSONER I HEMMET ELLER SLÄKTEN

Flera har vuxit upp med rödakorsaktiva personer i hemmet såsom föräldrar eller far- eller morföräldrar. På så sätt lärde sig barn och ungdomar nyttan och betydelsen av rödakorsverksamhet som innebar att hjälpa andra och stöda dem som hade det sämre ställt i samhället.

SKOLAN SAMT OLIKA EVENEMANG INSPIRERAR TILL AKTIVITET

De yngre personernas erfarenheter visar skolans betydelse för kunskapen om Röda

Korsets verksamhet. Man har under skoldagen arbetat med projekt om flyktingar och man har också deltagit i insamlingar under Hungerdagen.

Blodgivning, deltagande i första hjälpen grupp, eftermiddagsgrupp i skolan, flyktingströmmen eller inbjudan till Räkfest kunde vara faktorer som gjorde att man kom att bli aktiv.

PENSIONÄRSTILLVARO LEDER TILL ENGAGEMANG

Flera nämner att man vid pensioneringen började leta efter lämpliga sätt att hjälpa och göra en insats i samhället. Under tiden i arbetslivet fanns Röda Korset i bakgrunden genom att man var medlem, men man hade inte tid att vara aktiv. Genom lösgjord tid började man söka sig till nya engagemang inom

frivilligverksamhet. En puff att bli aktiv kunde vara en annons om en vänkurs, insamling av medel under Hungerdagen eller en fråga om man vill ställa upp i styrelsen.

HUNGERDAGSINSAMLINGEN ÄR VIKTIG

Största delen av informanterna upplever att Hungerdagsinsamlingen haft stor betydelse för deras engagemang. Insamlingens betydelse är konkret, man känner att man verkligen gör en stor insats för nödlidande. Synligheten i samhället är stor, och hjälpviljan hos allmänheten likaså. Det har känts givande att samla in medel och glädjande att Katastroffonden fylls för att ta hand om olika behov i Finland och världen.

VAD KAN VI LÄRA OSS OM ATT ENGAGERA NYA MEDLEMMAR?

En medlem eller frivillig har ett viktigt uppdrag att vara förebild för nya generationer aktiva. Äldre kan med sitt eget exempel påverka i positiv riktning att kommande generationer också känner att de vill bli medlemmar och att de vill delta och hjälpa. Konkret kunde kanske var och en av oss betala medlemsavgiften för en eller flera ungdomsmedlemmar som kan värvas bland barnbarn, släktingar och vänner?

Skolan är en viktig faktor i alla ungdomars liv. Samarbete med skolorna är något som vi kanske kunde utöka. Vilken sorts samarbete kunde vi erbjuda? Hungerdagsinsamlingen har varit en tradition för många skolor, men mera systematiskt kontaktagande av oss kunde övervägas.

Tiden är begränsad, men upplevelserna

Åbo svenskas frivilliga diskuterar på distriktets regionmöte 2018.

OM MONICA

Monica Nerdrum är organisationsutbildare i Röda Korset och styrelsemedlem i Åbo svenska avdelning.

bland de som svarat ger vid handen att man just vid eller efter pensionering har extra tid och söker sig nya uppdrag i samhället. Det skulle alltså gälla att vara aktiv med medlemsvärvning bland nyblivna pensionärer. Konkret kunde vi alla, oberoende av ålder, ta på vårt ansvar att kontakta släktingar och bekanta som uppnår pensionsåldern och erbjuda dem medlemskap och berätta för dem vad det innebär?

Sist men inte minst, Hungerdagsinsamlingen har visat sig engagera både unga och gamla, personer i arbetslivet och pensionärer, skolbarn och studerande. Konkret kunde vi ännu aktivare kontakta arbetsplatser och erbjuda samarbete t.ex. så att företag skulle tillåta sina arbetstagare att samla in medel eller att bössor kunde gå runt på arbetsplatserna. Vi kunde kontakta andra föreningar och organisationer i högre grad och erbjuda eller utmana dem att samla in medel för hjälpbehövande. Hungerdagen är ett koncept i förändring, inte minst när kontanta medel är något som försvinner allt mer i samhället. Hur kan vi med dagens digitala värld samla in medel på nya sätt. Kan studerande genom sina föreningar och sina medlemmars digitala färdigheter hjälpa till?

EN FRAMTIDSSPANING

Informanternas svar om de största utmaningarna i framtiden kan grupperas enligt följande:

- a) Hitta nya medlemmar och frivilliga
Flera informanter för fram som största utmaning i framtiden att det är svårt att rekrytera nya medlemmar. Som också

kom fram när informanterna berättade om hur de engagerades i verksamheten, nämndes att många har ont om tid för frivilligarbete. Man upplever också att det inte finns en villighet att binda sig för någon längre tid i dagens samhälle, medan punktinsatser kan vara en möjlighet. Särskilt är det utmanande att hitta personer i arbetsför ålder som har möjlighet att delta. Personlig kontakt vid rekrytering anses som den bästa chansen att få med nya medlemmar.

- b) Behov av organisationer som Röda Korset i framtiden
Informanterna upplever att många personer tänker att katastrofer och liknande kan kännas vara långt borta från oss och att det inte mera finns behov för frivilligverksamhet. Det finns också en motsatt syn, nämligen att tredje sektorn kommer att behövas allt mera i framtiden. En ökad ensamhet i samhället både bland äldre och yngre är något som kan hjälpas upp med en aktiv vänverksamhet inom Röda Korset.

Vi lever i en värld som förändras snabbt, vilket gör att också behoven ändras snabbt. Vi måste reagera snabbt och också skapa hållbara lösningar på längre sikt.

TRE TIPS FÖR ÖKAT ENGAGEMANG

1. Ge bort ett medlemskap som gåva
2. Mer samarbete med skolor
3. Utmana företag och organisationer att delta i insamlingar som Hungerdagen

Åbo svenska avdelning ordnade kläddinsamling på Gillesgårdens innergård 1995.

SPR:n uusi puheenjohtaja Elli Aaltonen on ensimmäinen nainen tässä luottamustehtävässä

TOIMIMME YKSITTÄISEN IHMISEN PIENESSÄ HUONEESSA JA MAAILMAN KRIISIEN ISOISSA SALEISSA.

VI AGERAR I ENSKILDA MÄNNISKORS SMÅ RUM OCH VÄRLDSKRISERNAS STORA SALAR.

SPR merkitsee minulle arvoja ja auttamista

Teksti PÄIVI KUNTZE | Kuva KATJA TÄHJÄ

Vaasan yleiskokous kokoontui lauantaina 5.9. etänä ja valitsi uudeksi puheenjohtajaksi Elli Aaltosen. Saimme pikahaastattelun heti valinnan varmistuttua.

Kerro lyhyesti itsestäsi: Kuka olet, mistä tulet? Perhe ja lemmikit?

Olen nainen, tässäkin iässä, 66 v. parhaassa iässäni. Kotoisin Itä-Suomesta, Savonlinnasta. Koulutukseltani olen yhteiskuntatieteiden tohtori ja Itä-Suomen yliopiston dosentti. Olen työskennellyt sosiaali- ja terveydenhuollon, sosiaaliturvan ja sosiaalipolitiikan parissa koko ikäni. Viimeksi olin pääjohtajana Kelassa ja nyt Tampereen yliopiston työelämäprofessorina.

Olen tehnyt myös kansainvälistä työtä EU:n projekteissa ja suoraan komission asiantuntijana. Koko aikuiselämäni järjestötyö on kulkenut rinnallani, milloin vammais- ja vanhusjärjestöt, milloin lastensuojelujärjestöt, kansallisella tasolla Sosiaali- ja terveys ry ja sen edeltäjä Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto, joissa oli hallituksen puheenjohtajuus ja Euroopan hallitus sekä sosiaalivakuutusallalla ISSA, Suomen edustajuus globaalissa järjestössä. Ne ovat avanneet laajan järjestökentän. Olen pro kansalaistoiminta, pro

järjestöt ja pro SPR!

Minulla on kaksi aikuista, yritysikäistä olevaa poikaa, ja laaja suku, joka hyvin rakas. Lasten isä oli hyvin kannustava ja antoi minulle aikaa kehittää itseäni, osallistua ja opiskella. Nyt korona-aikaan olen päässyt halaamaan vain ihanaa Gubbe-koiraani, joka on muuten ainoa, jolla perheessäni on Ruotsin passi. Asun nyt Porvoossa, jossa upea kaupunki avautuu kotiparvekkeelta. Täällä on mainiot ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet. Harrastan siis liikuntaa, se pitää kunnossa.

Luonto antaa voimaa ja iloa. Kuuntelen paljon klassista musiikkia. Uusin harrastus on ruoanlaitto ja leipominen, joka jäi intensiivisen työn vuoksi aiemmin vähemmälle. Todella palkitsevaa ja rentouttavaa puuhaa. Kuuntelen paljon äänikirjoja ja podcasteja. Esa Saarisen podcastit parhaimpia, hengen filosofiaa!

Mikä on sinun oma osastosi, oletko ollut kauan mukana Punaisen Ristin toiminnassa?

Oma osastoni on Porvoon osasto. Koska muutin tänne vasta 2020 tammikuussa, olen ollut osastossa siitä lukien. Punainen Risti on tullut minulle tutuksi myös viranhoitoni kautta kumppanina: milloin maahanmuuttoasioissa, milloin pelastuspalvelun kautta, milloin nuorten asioissa. Omaishoito on ollut minua lähellä monien

Seuraavat kysymykset ja vastaukset olivat Punaisen Ristin RedNetissä nähtävillä yleiskokousta varten – tässä vielä kaikille kertauksena!

Millä tavalla Punaisen Ristin pitäisi nyt vaikuttaa yhteiskunnassa?

SPR omaa erittäin hyvän, asiakaslähtöisen arvopohjan toiminnalleen. Tähän kannattaa panostaa. Toiseksi vaikuttamistyötä tehdään uskottavalla viestinnällä ja näkyvyydellä. SPR on myös osannut arvostaa vapaaehtoistyötä ja sen tulee olla vahvaa jatkossakin uusien muotojen. Asiantuntijuus ja henkilöstön osaaminen ovat neljäs tukijalka.

Millaisia mahdollisuuksia ja haasteita Suomen Punaisen Ristin toiminnalla on tulevien kolmen vuoden aikana?

Kansainvälisyys on mahdollisuus. Olemme kansainvälinen järjestö, joka toimii kansallisesti. Tai toisinpäin, olemme kansallinen järjestö, joka toimii kansainvälisesti. Toimimme yksittäisen ihmisen pienessä huoneessa ja maailman kriisien isoissa saleissa. Haasteena on kyetä ylläpitämään vahva vapaaehtoisuus. Siksi on tärkeää, että toiminnan muodot ovat selkeät ja jokainen löytää omansa, esimerkiksi vaikka nuorten turvatalot.

Kuinka Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaa tulisi kehittää?

STM:n selvityshenkilötehtävieni myötä ja siinä meillä on SPR:ssä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa.

Mitä Punainen Risti merkitsee sinulle?

Punainen Risti merkitsee minulle arvoja ja auttamista. Näillä sanoilla on iso merkitys ihmisille. Kun meihin, meidän työhömmä ja auttajiin luotetaan, olemme kaikille tärkeitä. Kansallinen ja kansainvälinen auttamistyö ovat molemmat tärkeitä. Minulle SPR näyttäytyy nopeana reagoijana hätään. Pieneen ja isoon avun tarpeeseen.

Kuinka hyvin pärjääät ruotsin kielellä?

Ruotsin kieli on Suomen virallinen kieli. Paavo Lipponen korosti aina ruotsin kielen merkitystä, ruotsalaista arkkitehtuuria ja historiaa Suomelle. Tämän

Kun sote tulee, voimme entistä enemmän korostaa sitä, että apu löytyy läheltä. Lähihoiminta ja -palvelu on monelle vapaaehtoiselle tärkeä asia, myös kv-toiminnassa. Hän tietää, mihin apu menee ja miten hän voi auttaa. Voimme kehittää erilaisia tukimuotoja ja palkitsemista, jotta vapaaehtoinen tuntee apunsa tärkeäksi eikä jää yksin. Selkeät vapaaehtoisuudot ja konkreettinen viestintä auttavat sitoutumaan SPR:n toimintaan oman asteen mukaisesti. Vapaaehtoistoimija on auttamisen asiantuntija.

Följande frågor och svar fanns till påseende på Röda Korsets RedNet före ordinarie stämman – här får du läsa Ellis svar en gång till!

Hur borde Röda Korset påverka i samhället nu?

FRK har en mycket bra och kundorienterad värdegrund för sin verksamhet. Den är värd att satsa på. För det andra utförs påverkansarbetet med hjälp av trovärdig kommunikation och synlighet. FRK har även sett till att värdesätta frivilligarbetet, och det ska fortsätta att vara starkt i nya former även framöver. Expertis och personalens kompetens är den fjärde stöttepelaren.

Vilka möjligheter och utmaningar kommer Finlands Röda Kors att ha under de kom-

mande siks, että Lipposen ruotsin kielen palavasielisuus teki minuun ison vaikutuksen, kun tein hänen ”Pohjoinen ulottuvuus” -projektissaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijatyötä.

En osaa ruotsia ollenkaan niin hyvin kuin suomen kieltä. Mutta saan kielikylpyjä kaiken aikaa täällä Porvoossa ja huomaamattani puhun tälle ”ruotsinkieliselle” Gubbe-koiralle useinkin ruotsia. Tuntuu, että kommunikatio sujuu. Kun olin menossa pienenä tyttönä Savonlinnan klassiseen tyttölyseoon ja kaverit kysyivät silloin kauan, kauan sitten, että miksi sinne, oli vastaukseni ollut: ”opin puhumaan ruotsia”. Se kuvaa, että ihailen sujuvasti ruotsia puhuvia ihmisiä. Tuolla tyttölyseossa alkoi heti ensimmäiseltä luokalta ruotsin kieli.

Onnea 85-vuotiaalle Turunmaan piirille, gratulerar Åbolands 85-åriga distrikt!

mande tre åren?

Internationalism är en möjlighet. Vi är en internationell organisation som agerar nationellt. Eller tvärtom, vi är en nationell organisation som agerar internationellt. Vi agerar i enskilda människors små rum och världskrisernas stora salar. Utmaningen är att upprätthålla en stark frivillighet. Därför är det viktigt att varje verksamhetsform är tydlig och att alla hittar sin egen, till exempel de Ungas skyddshus.

Hur ska Röda Korsets frivilligverksamhet utvecklas?

När social- och hälsovårdsreformen genomförs kommer vi att ännu mer än tidigare kunna framhäva att hjälpen finns nära till hands. Insatser och service i näromgivningen är viktigt för många frivilliga, även inom den internationella verksamheten. Hen vet vart hjälpen går och hur hen kan hjälpa. Vi kan utveckla olika stödformer och belöningssystem, för att de frivilliga ska känna att deras hjälp är viktig och inte lämnas ensam. Tydliga former av frivillig verksamhet och konkret kommunikation hjälper folk att förbinda sig till FRK:s verksamhet så mycket som de själva önskar. De frivilliga aktörerna är experter på att hjälpa.

Onko Punaisella Ristillä tulevaisuutta?

SAVE THE DATE!

FRAMTIDEN TEMA PÅ JUBILEUMSSAMLING DEN 24.10

Hör Niko Herlin berätta om sin syn på Röda Korsets framtid på distriktets jubileumssamling den 24.10. Nikos föreläsning går på svenska.

Kirsi Kostia och Niko Herlin
Great Minds Oy

Meneillään oleva korona-kriisi on suorastaan räjäyttänyt kiinnostuksemme tulevaisuutta kohtaan. Moni pohtii, miltä maailma oikein tulee näyttämään kaiken tämän seurauksena ja minkälaista on elämämme muuttuvassa maailmassa. Yksi asia on kuitenkin varmaa; muutoksia tulee aina olemaan ja niitä on itse asiassa aina ollut. Muutoksia emme pysty estämään, eikä sitä kannata yrittääkään. Yksi hyvä keino on pyrkiä ennakoimaan tulevia muutoksia, vaikka se voi tuntua erittäin haastavalta nopeasti muuttuvissa tilanteissa.

Meillä tuntuu olevan sisäsyntyinen tarve tietää, mitä tulevaisuudessa tulee tapahtumaan. Luemme mielellään ennusteita ja ajattelemme, että maailma jatkaa kulkuaan samoja ratoja kuin aikaisemmin. Muutos ja epävarmuus tuntuvat epämiellyttäviltä ja jopa pelottavilta. Isojen muutosten keskellä ihmiset tuntuvat kaipaavan pysyvyyttä ja jopa paluuta entiseen. Aika ei kuitenkaan koskaan kulje taaksepäin ja entiseen emme voi palata. Siksi muutoksen hyväksyminen on ensimmäinen askel kohti ennakoimista.

Ennakoimista on eri asia kuin ennustaminen. Yksi ennakoimisen peruserätyksiä on nimit-

täin monikossa ajattelemisen. Tämä tarkoittaa sitä, että, yritämme hahmottaa erilaisia mahdollisia vaihtoehtoja, vaikka oman henkilökohtaisen tulevaisuuden suhteen. Eli siis tarkoitus on kuvitella, mitä kaikkea voikaan tapahtua vaikkapa seuraavan vuoden aikana. Tämä voi tuntua hankalalta, mutta yksi keino on aloittaa siitä, mikä olisi paras mahdollinen tulevaisuus tai mikä olisi pahin mahdollinen toteutuma. Näiden kahden ääripään lisäksi on myös paljon erilaisia vaihtoehtoja. Miettikää vaikka itseänne alkuvuonna 2020. Kuinka moni olisi uskonut, että koulut suljetaan 2 kuukaudeksi, ravintolassa käynti kielletään ja Suomen sisälle tulee poliisin ja puolustusvoimien vartioimia tarkastuspisteitä? Veikkaan, että suurin osa olisi sanonut sen olevan mahdotonta. Ja näin kuitenkin kävi. Itse asiassa se, että kaikki jatkuu samalla tavalla kuin ennenkin, on kaikista vaihtoehtoista epätodennäköisintä.

Jos nyt katsotaan eteenpäin ja pohditaan mahdollisia tulevaisuuksia, niin mitkä ovat niitä tulevaisuuksia, joita emme pysty kuvittelemaan? Yksi tulevaisuuden ennakoimisen tärkeimmistä ominaisuuksista on mielikuvituksen käyttö. Meillä aikuisilla mielikuvitu-

tuksen käyttö on jäänyt työelämän pyörteissä taka-alalle ja se olisikin rapsuteltava esiin ja otettava uudelleen käyttöön. Koska tulevaisuutta ei voi ennustaa, se on kuviteltava. Tämä ei kuitenkaan ole mitään satuilua, vaan systemaattista tekemistä.

Vaihtoehtoisten tulevaisuuksien kuvittelu alkaa signaalien ja ilmiöiden seuraamisella. Täytyy pitää niin sanottu tuntosarvet esillä ja skannailla erilaisia ilmiöitä. Puhutaan myös tulevaisuuden signaaleista eli asioista, jotka saattavat olla merkkejä muutoksesta. Näiden mahdollisten merkkien kohdalla on hyvä pysähtyä ja pohtia, millaisen mahdollisen kuvan ne tulevaisuudesta maalaavat. Jos otetaan esimerkiksi kolmas sektori, vapaaehtoistoiminta ja hyvän tekeminen, eli muutama Punaisen Ristin toiminnan merkittävistä osa-alueista tarkasteluun, voimme ainakin havaita seuraavanlaisia ilmiöitä:

Merkityksellisyys nousee tällä hetkellä monessa keskustelussa esille. Merkityksellisuuden kokemus on tärkeää niin työpaikka valitessa kuin vapaa-ajan harrastuksienkin kohdalla. Merkityksellisuuden kasvu näkyy muun muassa ympäristöarvojen nousussa ja

muiden auttamisessa. Haemme siis tärkeää sisältöä omaan elämäämme. Merkityksellisyys-ilmion rinnalla taas kasvava polarisaatio ja populismin nousu korostaa 'me vastaan muut' -ajattelua. Tämä voi taas vähentää auttamishalua esimerkiksi itselle kaukaisissa kohteissa.

Perinteistä organisoitunutta järjestötoimintaa haastaa niin sanottu uusyhteisöllisyys tai heimoutuminen. Ihmiset hakeutuvat samanlaisen arvopohjan omaavien joukkoon, mutta järjestäytyminen ei ole mitenkään maantieteellisesti rajattua tai systemaattista. Uudet heimot ovat siis monikansallisia ja ameebamaisia. Monella ihmisellä on samanaikaisesti useita heimoja tai yhteisöjä, joihin hän kuuluu. Nämä uudet yhteisöt myös aktivoituvat nopeasti, kun tarve ilmenee. Näin haetaan tehokasta merkityksellisyttä, eli halutaan näkyviä tuloksia ja nopeasti. Tähän perinteinen järjestötoiminta ei välttämättä pysty ja se alkaa näyttää kankealta ja voi alkaa menettää suosiotaan. Tämän takia yhdistysten on erittäin tärkeä miettiä omaa muutoskykyään ja elää ajassa mukana ja jopa ennakoimista tulevaa.

Ilmiöt antavat kuvan maailmasta, jossa Punaisen Ristin kaltaisilla organisaatioilla on selkeä mahdollisuus. Auttaminen on merkityksellisuuden ytimessä ja organisaationa Punainen Risti on globaalisti tunnettu ja tunnustettu. Punainen Risti pystyy mobilisointumaan eri tilanteissa nopeasti.

Tulevaisuuden ennakoimista ei ainoastaan ole vaihtoehtoisten tulevaisuuksien kuvaamista ja erilaisiin vaihtoehtoihin sopeutumista. Syy sille, että ennakoimista ylipäätään tehdään, on että ennakoimista halutaan vaikuttaa tulevaisuuteen. Kysymys ei siis ole, onko Punaisella Ristillä tulevaisuutta vaan se, minkälaisen tulevaisuuden Punainen Risti ja sen piirissä toimivat ihmiset haluaisivat?

Mielikuvituksen käytön lisäksi on siis osattava unelmoida. Jos meillä on selkeä unelma siitä, minkälaisen tulevaisuuden me haluamme, voimme alkaa pyrkiä sitä kohti aktiivisesti. Muuten olemme kuin ulapalla keikkuva kaarnalaiva, joka ajelehtii tuulen ja aaltojen armoilla olosuhteiden ohjaamana. Emme voi vaikuttaa siihen, mistä suunnasta tulee, mutta oman tekemisen avulla voimme vaikuttaa siihen, miten me reagoimme

olosuhteisiin. Voimme nostaa purjeet ja ohjata laivaamme haluamaamme suuntaan. Aina reitti tavoitteeseemme ei kulje suorinta reittiä, vaan joudumme luovimaan ja välttelemään esimerkiksi karioita. Tietämällä minne haluamme, voimme kuitenkin päästä kohti haluamaamme tavoitetta.

Tulevaisuus on myös kestävyyslaji ja sitä syytä pohtia säännöllisesti. Tätä kautta meille myös kehittyvä näkemystä siitä, miten asiat kehittyvät. Alkuun voi olla shokeeraavaa miettiä pahinta mahdollista tulevaisuutta tai parhaan mahdollisen tulevaisuuden kuvittelu voi tuntua haihattelulta. Mutta tämä kasvattaa tulevaisuusosaamistamme ja avartaa mieltämme näkemään erilaisia mahdollisuuksia. Tällöin olemme jo askeleen valmiimpia tekemään ratkaisuja.

Me uskomme, että Punaisella Ristillä on kaikki edellytykset tulevaisuuden menestykseen. Muutoskuntoa on löytynyt jo kauan, koska yhdistys on edelleen olemassa ja tätä tarvitaan edelleenkin!

Onnea ja menestystä 85 -vuotiaalle Turunmaan piirille!

Mojn, vad vet du om Röda Korset?

Text ANNA PALMÉN & ELIZABETH PACKALÉN | Bild PRIVAT

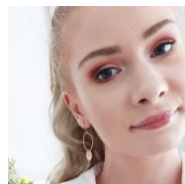
Vi skickade ut våra praktikanter Anna Palmén och Elizabeth Packalén för att ta reda på studerandes syn på Röda Korset och hur man håller hoppet upp under svåra tider. Här ser ni svaren.

Anna Palmén och Elizabeth Packalén

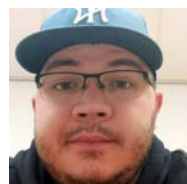
Sä här frågade vi!

- 1 Vad vet du om Röda Korset?
- 2 Finns det något speciellt du kopplar till just Röda Korset?
- 3 Röda Korset Åbolands distrikt fyller 85 år, har du någon hälsning till våra frivilliga?
- 4 Hur håller du hoppet uppe under svåra tider?

Elin Williams, 21
Mariehamn

- 1 Det är en organisation som finns till för att hjälpa människor i olika svåra situationer, främst i katastrofsituationer utomlands. Organisationen bygger till stor del på frivilliga arbetare och bidrag från personer som vill hjälpa till.
- 2 Jag skulle säga att när jag tänker på Röda Korset så tänker jag främst på frivilliga arbetare och deras hjälp vid olika naturkatastrofer runt om i världen. Sedan kopplar jag även olika insamlingsprojekt till Röda Korset.
- 3 Jag skulle vilja säga tack för ert jobb och er insats. Jag har stor respekt för de som frivilligt lägger ner sin tid för att hjälpa andra, det är ett hedervärt arbete. Fortsätt med det arbete ni gör som gynnar så många.
- 4 Jag brukar försöka tänka att det förr eller senare blir bättre. Då man befinner sig i en svår tid i livet är det lätt att man fastnar i tankemönster som inte är bra för en och ens psykiska mående. Därmed är det viktigt att tvinga sig själv till bättre tankar, men det är också viktigt att tillåta sig själv att vara ledsen eller nere ett tag. För mig hjälper det också att prata och diskutera situationen med andra för att få hjälp med att hitta nya perspektiv.

Jonas Fellman, 21
Mariehamn

- 1 Att de hjälper de som är mest utsatta och förhindrar mänskligt lidande i världen.
- 2 Mamma och pappa har nästan alltid varit hjälpt till på ett eller annat sätt. På så sätt har jag också fått ta del av en del av verksamheten.
- 3 Fortsätt med det ni gör, det gör skillnad!
- 4 Jag brukar tänka att oavsett hur svår tid det är så kommer det att bli bättre.

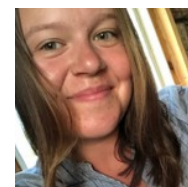

Petronella Perämaa, 21
Mariehamn

- 1 Jag vet att det är en organisation som arbetar världen över. Den håller olika stödgrupper och andra grupper för alla åldrar, har även olika kurser. Dom har också barngrupper och ungdomsgrupper som finns under tex sommaren. Röda korset hjälper till och håller blodgivningstillfällen. Inom Röda Korset finns det extra kompisar som kan komma med dig till

exempel till sjukhuset eller annat. Röda korset arbetar med andra organisationer och är själv en. De har insamlingar och arbetar själva på olika ställen i världen.

- 2 Jag kopplar orden hjälpsamma, förstående och villiga till Röda Korset.
- 3 Tror vi alla säger det för sällan men ert jobb är väldigt viktigt och det ni gör förändrar mångas liv till något bättre. Så tack för att ni är ni och vill göra detta.
- 4 Jag försöker se positivt och tänka att det kommer bli bättre. Men jag tar också tiden att ibland tycka det är jobbigt och verkligen gå igenom allt, men sen tänker jag "jaha men nu får de vara för kan ändå inte göra något åt det". Jag försöker acceptera att svåra tider kommer liksom de goda.

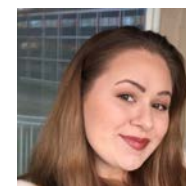
Ebba Molinder, 19
Sund

- 1 Jag har varit med i Röda Korset sedan jag var liten och deltagit på olika evenemang, som Hungerdagarna och liknande. Jag är även månadsgivare sedan ett år tillbaka. Röda Korset är en organisation som arbetar för att hjälpa människor i svåra situationer, både med humanitära insatser och medicinska. Röda Korset har under coronakrisen bland annat hjälpt personer i riskgrupper att utföra ärenden, men även människor i krisländer får hjälp av organisationen.
- 2 Stora insatser i krisdrabbade länder, med humanitär, medicinsk och emotionell hjälp. Även blodgivning förknippar jag med Röda Korset.
- 3 Tack för ert fantastiska arbete och medkänsla!
- 4 Jag är tacksam för vad jag har och försöker i mån av möjlighet hjälpa andra. Jag gläds av all den omsorg och medkänsla denna kris trots allt fört med sig.

Jimmy Jääskeläinen, 24
Esbo

- 1 Röda Korset är en internationell rörelse som grundades för att skydda mänskligt liv och hälsa. Röda Korset respekterar alla människor.
- 2 Jag kopplar Hungerdagen till Röda Korset!
- 3 Stort grattis till 85 år, ni som har jobbat/jobbar som frivilliga önskar jag bara det bästa och tack till er alla som vill ge av er tid för dessa saker!
- 4 Med tanke på corona och allt det fört med sig försöker jag fokusera på de positiva sakerna istället för de negativa.

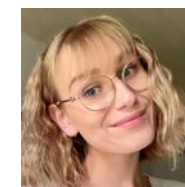
Janika Pulliainen, 22
Kyrkslätt

- 1 Jag vet att Röda Korset är en hjälporganisation som finns till för dem som är mest i behov av stöd och hjälp.
- 2 Jag kopplar Röda Korset med olika kampanjer och insamlingar som finns till för att bland annat förebygga ensamhet eller svag ekonomisk situation. Vändagen och Hungerdagen kopplar jag också med Röda Korset.
- 3 Jag vill tacka alla frivilliga för det arbete ni gör. Ni är alla guldvärda och så otroligt viktiga!
- 4 Under dessa svåra tider är det oerhört viktigt att inte bli ensam med sina tankar och känslor. Jag själv håller hoppet uppe genom att ta hand om mig själv, speciellt psykiskt. Mindfulness-övningar, färgböcker och samtal med familj och vänner är det som håller mig optimistisk och hoppfull.

Emma Palomäki, 22
Hangö

- 1 Röda Korset är en organisation skapad för att hjälpa människor på många olika sätt både i Finland och i andra länder. De har dessutom blodgivning, förstahjälpkurser och vänverksamhet.
- 2 Jag kopplar Hungerdagsinsamlingen till Röda Korset.
- 3 Tack för allt ni gör och fortsätt med det fina arbetet!
- 4 Jag försöker fokusera på det positiva i vardagen och glädjas över det jag har!

Clarissa Holmström, 20
Lovisa

- 1 Jag vet att Röda Korset finns till för att skydda och stöda människor som är i behov av det. Röda korset jobbar för att hindra lidandet hos människor så som ex. med Hungerdagen då de samlar in pengar.
- 2 Jag kopplar blodgivning och Hungerdagen till Röda Korset.
- 3 Ni gör ett fint jobb, allting ni gör är bättre än ingenting.
- 4 Jag försöker hålla en positiv attityd till allting fastän det inte alltid är så enkelt. Jag försöker också sköta om mitt eget välmående för att må bra och på så sätt fortsätta framåt.

OM ANNA OCH ELIZABETH

Anna Palmén och Elizabeth Packalén är YH-praktikanter på distriktsbyrån hösten 2020. Till vardags studerar de till socionomer på Yrkeshögskolan Novia i Åbo.

Frivilliga berättar
**Kauko Lindroos,
92, har haft många
järn i elden**

Intervju SIW KARLSSON | Text ANDREA SÖDERGÅRD | Bild SIW KARLSSON OCH PRIVAT

Kunskaperna i första hjälpen har varit en självklar del av både arbetslivet och privatlivet för Kauko Lindroos i Pargas. Allting började i en ambulans 1957. Allting höll på att ta slut i korridoren på Pargas brandstation 1986.

Kauko Lindroos minns särskilt katastrofövningen i Pargas då Finlands Röda Kors fyllde 100 år 1977.

Året var 1957 när Kauko Lindroos började köra ambulans för Pargas stad. På den tiden var det staden som ansvarade för ambulansväsendet och de hade kontrakt med frivilliga brandkåren att sköta brandsäkerheten, brandbilen och ambulansen.

- Så de anställde två karlar. Mig och Sedik Eriksson. Frivilliga brandkåren fick pengar av staden så de kunde betala vår lön, säger Kauko.

Det var det första steget det lokala brandväsendet tog för att bli ordinarie brandkår. Ambulansförarna hade ingen utbildning och när patienterna började rusa ut ur ambulansen på grund av andnöd tänkte Kauko att något måste göras.

- Jag ringde Margit Holmström, verksamhetsledarinnan på Åbolands distrikt, och frågade om det fanns förstahjälpenkurser för ambulansförare. Just då så fanns det inga, men 1958 ordnades en kurs för förstahjälpen-gruppchefer i Solvalla.

Tillsammans med kollegan Sedik Eriksson satte sig Kauko i bilen och körde mot Esbo. Men på vägen hände något oväntat.

- Vi körde kolarari på vägen så bilen for sönder. Jag fick en liten hjärnskakning, men fortsatte till Solvalla med taxi och for ensam på kurs. Eriksson ringde till Pargas så vi fick hem bilen.

Kauko klarade kursen och i bussen hem hade Margit Holmström ett förslag.

- Hon sa att jag skulle börja greja med

första hjälpen gruppen i Pargas när jag kom hem och nog blev det första hjälpen grupp i Pargas. Gruppen startade 31 oktober 1960.

På sextioalet deltog Kauko i ett flertal läger i Finland, Sverige och Norge. Bland lägren kan räknas Röda Korsets vinterläger i Enare 1961 tillsammans med Sedik Eriksson, Sveriges Röda Kors vinterläger i Ånn nära svensk-norska gränsen och vinterläger i Finnse i Norge 1964. Kunskaperna i Första hjälpen har varit viktiga för Kauko både då och nu.

- Sen 12 år tillbaka har jag varit närståendevårdare för min fru och första hjälpen har varit mycket till hjälp och är det ännu.

FRÅN PARGAS TILL VIBORG

Kauko är en mångsysslare som har hunnit med mycket i sitt snart 92-åriga liv. Förutom att ha jobbat som ambulansförare och chef för befolkningsskyddet i Pargas har han också hunnit vara springpojke på Andelsslakteriet i Pargas och fraktat pansarvagnshinder under fortsättningskriget.

Han föddes den 22 februari 1928 i Pargas och har finska som modersmål. På 30-talet gick han sex år i grundskola i Bläsnäs.

- Sen var det fortsättningskola, men eftersom jag arbetade behövde jag inte gå den.

Sitt första jobb fick han på Pargas Såg. Uppgiften var att rensa en ångpanna från rost.

- En morgon klockan sju kom min bror in och väckte mig och frågade om jag kommer

till sågen på jobb. Jag sa att inte kan jag komma på jobb nu när jag ska till skolan.

Brodern lovade att chefen Johansson, som var direktör på Pargas såg, skulle sköta om så Kauko fick ledigt från skolan. Eftersom ångpannan var liten så fick Kauko jobbet.

- Jag har senare tänkt att jag aldrig skulle sätta mina barn i sådan plats. Man fick hålla andan när man for ner till pannans botten och där hacka bort rosten.

Jobbet räckte en och en halv dag och för lönen kunde Kauko köpa en skärmmössa, något som alla pargaspojkar bar på den tiden.

- Jag fick så mycket pengar att jag fick en skovamössa åt mig, lite korb från Rantanen köttaffär och franskbröd från bageriet i Andelshandeln och så blev det pengar i fickan till lite annat.

Men när Kauko kom till skolan nästa morgon var lärarinnan i Bläsnäs inte nådig. När hon frågade var han varit svarade han som det var. Att han varit på jobb vid Pargas Såg och att direktören lovat sköta om att anmäla till lärarinnan. Men ingen hade ringt så Kauko fick två timmar kvarsittning.

När Kauko slutade skolan, under krigstiden 1942, började han som springpojke på Andelsslakteriet. Som femtonåring, år 1943, fick han höra om nya möjligheter och chansen att få högre lön.

- Alla kaverin och pojkar pratade om hur de var på Pargas Kalks prämar och förtjänade bra med pengar. Jag fick 750 mark i månaden

då jag var springpojke, när jag jobbade på präml för Pargas Kalk fick jag 1500 mark. Dubbelt mer! säger Kauko.

- Man ska komma ihåg att det var krigstid. Jag var en femtonårig gosse som tog hand om mig själv.

Första resan från Pargas till Mäntyluoto med fyrtings präml blev Kauko sjösjuk och skepparen rådde Kauko att stanna på land nästa resa. Men illamåendet gick över och Kauko fortsatte att jobba på präml. Hösten 1943 hamnade många av Kalkens prämlar i arméns tjänst, däribland prämlen som Kauko var med på. Prämlen skulle frakta stora stenar som kunde användas som hinder för pansarvagnar.

- Mannerheims linje skulle flyttas. Vi hamnade dit med fyrtings präml. Utanför Slottet i Viborg lossa vi, säger Kauko.

KATASTROFÖVNING I FÄLT

Vi hoppar framåt till år 1977 när Finlands Röda Kors fyllde 100 år. Kauko berättar att jubiléet firades med en förstahjälpenstafett från Utsjoki till Helsingfors. Alla städer skulle ha ett evenemang med rödakorstema. Kauko var befolkningsskyddschef i Pargas och verksamhetsledare Margit Holmström frågade om han kunde ordna något i Pargas med anknypning till stafetten. På den tiden fanns det en läkargrupp vid Hälsovårdscentralen som var beredda att rycka ut vid olycksfall.

- Jag tänkte att nog kan de jobba i sjukhus, men hur blir det när de hamnar ute på

fältet utan verktyg?

Kauko pratade med översköterskan om att ordna kurs för personalen kring första hjälpen ute på fältet. Dessutom planerade han en katastrofövning för dem. I övningen ingick en buss med skolbarn, folk och traktorer. Totalt 36 patienter deltog.

ETT AKTIVT LIV

Under åren har Kauko varit gruppleddare för Frivilliga brandkårens första hjälpen grupp i nittion år. Han har spelat fotboll och bandy i Piffen. Han har varit verksamhetsledare för Åbolands brandkårsförbund och utbildat i hela Åboland. Han har planerat och lett evakueringsövningar i både Väst- och Öståboland och lett pojkbavdelningen i Frivilliga brandkåren. Sex år har suttit i styrelsen i Pargas rödakorsavdelning och är också hedersmedlem. Men Kaukos engagemang var nära att ta slut en kväll i november 1986.

- Klockan var kvart före fyra på brandstationen. Jag var på arbete på dagen och på kvällen hade jag dejour. Vi stod i korridoren på brandstationen och diskuterade med brandchefen och alarmmästaren. Ett tu tre började jag må illa.

Kauko sökte sig till sitt rum.

- Svetten började rinna och det kändes som att jag inte fick luft.

Kauko gick på nytt ut till sina kollegor i korridoren och när de såg hur blek Kauko var ringde de ambulansen. Kauko hade fått en

hjärtinfarkt.

- Jag vet nog varför jag fick en infarkt. Man ska inte ta så mycket mat på tallriken så man inga äter upp den. Jag hade så mycket arbete att jag inte längre klara mig och hade ännu till två kurser. Jag funderade mycket på dem.

I ambulansen fick Kauko syre och blev intagen på intensivvården på Åucs. På sjukhuset låg han över julen och när han väl kom hem blev han sjukskriven.

- Jag var 58 år och blev förtidspensionerad. Jag lämnade allt frivilligjobb och nu har jag klarat mig bra med mediciner i över trettio år.

Hur var det att lämna allt?

- Det var svårt, men jag började tänka på mig själv. Om jag inte skulle ha gjort något åt det då skulle det ta slut.

I backspegeln ser Kauko allt det han har gjort.

- Jag har haft mycket järn i elden. Jag har senare funderat att det alltid har varit en risk, men allt har gått bra, säger Kauko.

LÅNGVARIGT AKTIV RÖDAKORSARE

1964 förtjänstmärke

1977 bronsmedalj

1985 silvermedalj

Vi får aldrig ge upp

- Att nå de mest utsatta nu och i framtiden

Text ANDREAS VON WEISSENBERG | Bild MARJAANA MALKAMÄKI, SAARA MANSIKKAMÄKI & BENJAMIN SUOMELA

För mindre än ett år sen fanns det en rätt klar bild av trenderna inom det humanitära internationella biståndsarbetet. Det var ingen vacker bild och utmaningarna för de kommande årtiondena såg väldigt svåra ut. Sen kom coronapandemin som vi antagligen får leva med i flera år. Hur den kommer att påverka världen – och därmed också humanitärt arbete – såväl politiskt, ekonomiskt som socialt vet vi helt enkelt inte. Men den verkar tyvärr bara förstärka många av de bekanta trenderna.

Ökande humanitära behov har varit en stark trend på 2000-talet, framför allt på grund av konflikter som de i Syrien och Jemen. Klimatförändringen har också bidragit när extrema väderfenomen blivit allt vanligare och allt mer drabbar nya områden där beredskapen är låg. Samtidigt fortsätter urbaniseringen att öka kraftigt och allt fler människor bosätter sig på platser som är utsatta för stormar och översvämningar. Dessutom har epidemier av olika slag blivit vanligare – och svårare att tackla i konflikter, katastrofer, tätt bebodda områden och med en pressad hälsovård.

Världen har reagerat på det här. Pengar för humanitärt bistånd har ökat kraftigt det senaste årtiondet – men, inte lika kraftigt

som behoven. I år har det funnits pengar för att handskas med de humanitära följderna av corona, men det är inte nya pengar utan mest omdirigerade pengar från långsiktigt bistånd. Många länder, också Finland, skuldsätter sig nu snabbt och de kommande åren kan vi vänta oss budgetnedskärningar som brukar drabba biståndsbudgeter först.

INKOMSTKLYFTOR ÖKAR HJÄLPBEHOVET

Men tittar vi på de underliggande orsakerna handlar de ökande humanitära behoven mycket om den ökande ojämlikheten. Globalt har vi gjort enorma framsteg i att bekämpa fattigdom, men i många länder blir de allra fattigaste bara fattigare. Fattigdom leder till

GLOBALT HAR VI GJORT ENORMA FRAMSTEG I ATT BEKÄMPA FATTIGDOM, MEN I MÅNGA LÄNDER BLIR DE ALLRA FATTIGASTE BARA FATTIGARE.

ökade utsatthet, eller till en lägre resiliens, för att använda ett ord som blivit trendigt det senaste årtiondet. Ju mer utsatt du är, desto sannolikare är det att du behöver hjälp vid en katastrof eller konflikt. Koronapandemin bidrar nu kraftigt till den skenande ojämlikheten. Den globala ekonomin går kanske att rädda, men det kommer inte att gynna dem som nu drabbas värst av nedstängningar av samhället, de som förlorar jobben utkomst och kanske sin hälsa. Ojämlikhet leder lätt till en ond cirkel av politiska spänningar och konflikter.

I en sådan politisk miljö kan det bli allt svårare för neutrala och opartiska humanitära organisationer att nå de mest utsatta, om det sen handlar om konflikter eller katastrofer. Precis som inkomstklyftorna blir klyftan mellan maktavarnas och de mest utsattas intressen bara större. Respekten för internationella normer och samarbete är svagare – lite förenklat kunde man säga att stater idag mer blandar sig i konflikter än försöker lösa dem. Mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt är allt oftare satta på undantag, ibland systematiskt och under lång tid. Det här betyder bland annat att enskilda hjälpin-

satser kräver allt mer resurser och tid. Det skall förhandlas fram tillstånd och säkerhetsgarantier för varje insats. Det röda korset räcker inte längre som garanti.

VI LÄMNAR INGEN ENSAM

Röda Korset hjälper alltid ”de mest utsatta”, men det här kommer att bli allt svårare, både att förstå behoven och att möta dem. Dessutom arbetare Röda Korset och resten av de humanitära organisationerna alltid med begränsade resurser. De som är utsatta, men inte kan få hjälp blir allt fler – de måste vi bli bättre på att förklara, för dem. På grund av den här trenden av ökad ojämlikhet har Röda Korset internationellt tagit ”ingen skall lämnas utanför” (leave no one behind) som ledord. Det skall påminna oss själva, de som stöder oss och, framför allt, beslutsfattare och maktavare om den här problematiken. Humanitär hjälp är nämligen alltid, i första hand, statens ansvar.

Vad kan vi då göra? Vi ger förstas inte upp. Humanitärt arbete har alltid varit svårt och komplicerat. Det är vår skyldighet mot utsatta människor att alltid göra vårt bästa. Vi måste fortsätta att försöka övertyga beslutsfattare världen över om hur negativa de här trenderna är och hur vi, i vår kraftigt sammankopplade värld, alla har intressen av att vara en del av lösningarna, inte förvärpa problemen. Vi måste också ge mycket mer

stöd åt lokala aktörer, inom Röda Korset de nationella föreningarna och deras lokalavdelningar. Behoven kan alltid bäst mötas lokalt, med stöd utifrån när det behövs. Vi måste också identifiera och nå de mest utsatta grupper innan de drabbas och hjälpa dem att minska riskerna de lever med. Och – vi måste börja våra hjälpsatser innan katastrofen är ett faktum. Det låter kanske konstigt, men när det gäller väderrelaterade katastrofer kan vi ofta se dem komma. Finlands Röda Kors har aktivt arbetat med att utveckla just den här verksamheten. Vi kan bestämma gränsvärden för meteorologiska data och göra upp planer på vad som skall göras redan dagarna innan stormen eller översvämningen kommer – vem som bör få vilken hjälp och när.

DET GLOBALA SYNS LOKALT

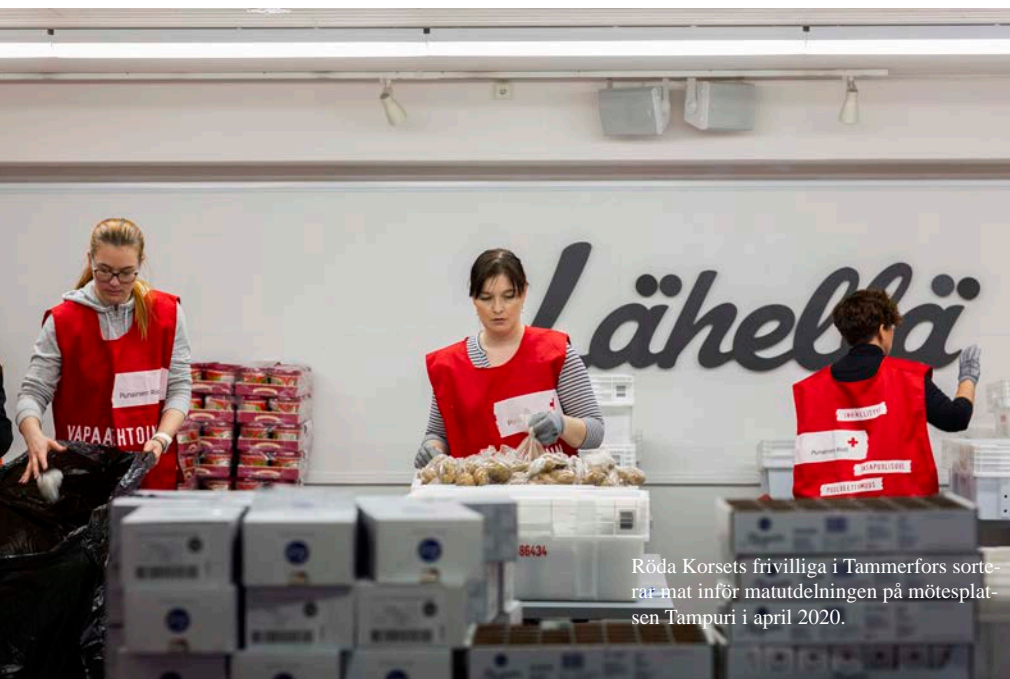
Vad betyder då allt det här för Finland och för Åboland? Som nämnt drar vi alla, också Åboland, nytta av en mer välfungerande och mindre krisdrabbad värld eftersom vår värld är så tätt sammankopplad. Hösten 2015 är ett bra exempel, då människor från världens till synes avlägsna kriser och problem plötsligt bokstavligen stod på vår tröskel. Samtidigt måste vi också se nyktert på framtiden. Vår egen beredskap är otroligt viktig och en hörsten i hela Röda Korsets filosofi. Den bygger på er frivilliga som outtröttligt orkar engagera er, hålla era kunskaper uppe och hålla era

OM ANDREAS

Andreas von Weissenberg representerar Finlands Röda Kors i Asien och är bosatt i Kuala Lumpur i Malaysia.

lokalavdelningar starka. Första hjälpen är en viktig utgångspunkt, men framförallt handlar det om att upprätthålla vårt nätverk. Tillsammans kan vi göra underverk när det behövs, också i situationer vi inte gått kurs för eller sett en video om. Det är riktigt beredskap. Och den här beredskapen kan också användas för att samla in medel. Genom operation hungerdagen och andra insamlingar kan varje avdelning och distrikt hjälpa vårt nätverk att hjälpa. Som sagt, vi varken kan eller får ge upp.

Röda Korsets frivilliga i Tammerfors sorterar mat inför matutdelningen på mötesplatsen Tampuri i april 2020.

En rödakorsdelegat matar en nyfödd tvilling på fältsjukhuset i Cox's Bazar i Bangladesh 2018.

Rödakorsvännerna
Gunborg Lindstedt och
Maja Backman träffas
varje torsdag. De har
många trevliga minnen
tillsammans.

Vänskapen förenar Gunborg och Maja

Text & bild ELIZABETH PACKALÉN

Fina samtal och teaterupplevelser har hållit vänskapen levande mellan Gunborg Lindstedt och Maja Backman i Pargas. De fick kontakt med varandra genom Röda Korsets vänverksamhet.

Ensamhet är något som drabbar unga, vuxna och äldre personer oberoende av ålder, kön, bakgrund eller kultur. För människans välmående är vänskap viktigt. Röda Korsets vänverksamhet erbjuder vänner till dem som behöver. Vännerna träffar varandra och tillbringar tid på det sätt som bäst passar dem.

Det som fick **Gunborg Lindstedt** att bli en frivillig vän i Röda Korset var att efter pensioneringen få innehåll i livet och struktur på vardagen. Hon kom med i Röda Korsets verksamhet genom att hon gick en vänkurs och sedan blev en frivillig vän. Hon deltar även i andra evenemang ordnat av Röda Korset.

Ibland kan det ta en stund att hitta den rätta vännen, detta var fallet för Gunborgs vän **Maja Backman**.

- Får jag berätta om mitt första intryck av Gunborg? frågar Maja ivrigt.

De har nu varit vänner i närmare tre år men deras första uppfattning av varandra fick de långt tidigare då de arbetade på samma

skola. Det var dock tack vare Röda Korsets vänverksamhet som de nu utvecklat en äkta vänskapsrelation.

ÄRLIGHET OCH HUMOR ÄR VIKTIGT

Det bästa med att vara en frivillig vän, enligt Gunborg, är att man själv får välja vad man gör tillsammans med sin vän och när man träffas. Deras vänskap har blivit en del i vardagen som de båda ser fram emot och de träffas nu varje torsdag. Enligt Gunborg behöver en frivillig vän vara ärlig och hålla tystnadsplikten men även humor är viktigt.

Maja tycker att en bra vän ska vara förberedd, pålitlig, vänlig, pratglad och kunna stå på sig. Det är viktigt att ha respekt för varandra, att veta sina egna och den andras gränser samt att inte uttrycka onödiga kommentarer. Maja är glad för att ha fått Gunborg som sin vän.

GILLAR PROMENADER OCH TEATER

Maja och Gunborg har provat på flera olika aktiviteter tillsammans. De tycker speciellt om att promenera och samtala, även teater är ett gemensamt intresse. Tidigare år har de tillsammans besökt Pargasdagarna.

Vad är ert favoritminne tillsammans?

- Kors i Kristinehamn! utbrister Gunborg. Vännerna har många trevliga minnen tillsammans så det är svårt att välja ett.

Maja kommer att tänka på ett särskilt fint samtal som de hade för en tid sedan. I allmänhet diskuterar de allt från världspolitik och Finlands politik till relationer.

- Ibland diskuterar vi även fruntimmerpolitik, som vi kallar det, skattar Gunborg.

Vännerna har ibland olika åsikter om saker de diskuterar men de accepterar den andras åsikter och de lär sig mycket av varandra.

GLÄDJE ÄR EN GOD HÄLSA

Gunborg värdesätter att människor i hennes omgivning och i samhället har det bra. Hon anser även att glädje nu för tiden är att hon själv, barn och barnbarnen får vara friska.

- Våra egna sjukdomar försöker vi glömma så långt det går, för dem kommer vi inte undan, menar Gunborg

Precis som Gunborg så värderar Maja att hennes nära och kära får ha det bra. Maja har med tidens gång märkt vem som är hennes äkta vänner. Speciellt glädjefylld blev hon när sonen berömde hennes matlagning.

Avslutningsvis kan man konstatera att vänverksamheten har varit betydelsefull för såväl Maja som för Gunborg.

Ensamhet aktiverar stressystemet

Text ANNA PALMÉN | Bild JOONAS BRANDT

Begreppet ensamhet är komplext och svårdefinierat. Vissa anser ensamhet vara något uppfriskande och återhämtande medan andra anser ensamhet vara en känsla som skapar ångest och ledsamhet.

Oönskad långvarig ensamhet har allvarliga negativa konsekvenser för den fysiska och psykiska hälsan, vilket dessutom kan påverka den förväntade livslängden. Ofrivillig ensamhet och isolering från andra individer kan aktivera kroppens stressystem vilket gör individen mer mottaglig för olika symtom och sjukdomar.

Ensamhet är något man kan uppleva oavsett ålder. Gemenskap och sällskap har positiva effekter eftersom det minskar stress och ökar hormonerna som ökar välbefinnandet.

Personer mellan åldern 20 och 30 anser sig vara mest ensamma, följt av personer över 70 år.

ENSAMHET KOSTAR

Man har kunnat koppla dålig hälsa, alkoholmissbruk, arbetslöshet, avsaknad av studier samt sämre inkomster till ensamhet och social isolering. Alla dessa faktorer är något som leder till ökade kostnader för samhället. Många individer som egentligen lider av ensamhet söker ofta hjälp via hälso- och sjukvården för något fysiskt besvär, t.ex. huvudvärk till följd av ångest. Det är vanligt att det tar en tid innan man på hälso- och sjukvården inser att individens primära problem är ensamheten.

De lägre samhällsklasserna upplever större ensamhet än övriga samhällsklasser. Det finns inga enskilda uträkningar för vad just ensamhet kostar för samhället, men det handlar om betydande summor eftersom de personer som upplever ensamhet oftare använder sig av hälsovårdstjänster än andra.

KÄLLOR

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/169960/Wicklen_Anna.pdf.pdf?sequence=2&isAllowed=y

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/338952/Ensamhet_att-inte-ha-nagon-att-dela-tankar-och-kanslor-med.pdf?sequence=2&isAllowed=y

<https://www.tehylehti.fi/sv/terveys/utanfor-gemenskapen>

<https://www.hbl.fi/artikel/ensamhet-var-tids-folksjukdom>

Ensamhet kan vara återhämtande, men långvarig ofrivillig ensamhet kan ha långtgående hälsoeffekter.

“Vi har vandrat en lång väg tillsammans”

Text PÄIVI KUNTZE | Bild JUHA LINDSTRÖM & PÄIVI KUNTZE

Stiftelsen Eschnerska frilasarettet är en långvarig samarbetspartner till distriktet och stöder mycket av vår hälsofrämjande verksamhet. Distriktsordförande Päivi Kuntze träffade VD:n Henrik Karlsson och ordförande Henrik Carlstedt för att diskutera samarbete, samhällsansvar och framtiden.

HENRIK KARLSSON, verkställande direktör för stiftelsen Eschnerska frilasarettet:

Har du själv varit aktiv i Röda Korset?

Jag är inte medlem – men kunde dock bli - deltar ändå aktivt i penninginsamlingar, såsom Hungerdagsinsamling. Fru Henna har däremot deltagit i vätkurser och dylikt.

FRK har flera viktiga samarbetspartners i olika sammanhang - Eschnerska stiftelsen är en av dem. Vad har vi gemensamt? Tror du samarbetet kan öka och i hurdan riktning då?

Det har funnits samarbete mellan Åbolands distrikt och Eschnerska Stiftelsen länge. Själv vet jag om samarbetet sedan 2006 då jag blev styrelsemedlem i Stiftelsen. Eschner är även en förtagsmedlem i Röda Korset. Samhällsansvaret är viktigt både för Eschnerska Stiftelsen och Röda Korset.

”Stiftelsens ändamål är att inrätta, upprätthålla eller med bidrag stöda sjukhusinrättning eller åldringshem, att bereda kostnadsfri sjukvård åt obemedlade personer främst ur handels- och sjömanskretsar, och att stöda förebyggande hälsovård i Åbo stad med omnejd”, skriver Torbjörn Kevin i sin bok ”Min oryggeliga vilja – om C.G. Eschner och en stiftelse (2019)

Det som Eschnerska gör måste förstås passa stiftelsens ändamål. Åbolands distrikt hör hemma i Åbo och närliggande kommuner, så distriktet är väldigt passande även geografiskt sätt. Stadgarna ändrades år 2008 så att även förebyggande hälsovård finns med

SAMHÄLLSANSVARET ÄR VIKTIGT BÅDE FÖR ESCHNERSKA STIFTELSEN OCH RÖDA KORSET.

– och där kommer mycket samarbete med Röda Korset med i bilden, både regionalt och lokalt.

Henrik Karlsson, Verkställande direktör för Stiftelsen Eschnerska Frilasarettet sr intervjuades i Houtskär i augusti, sommarlandet för såväl Henrik som distriktsordförande Päivi

Stiftelsen bereder möjlighet för hjälpande organisationer att fullfölja sitt ändamål. Eschner har varit och är t.ex. bakom Röda Korsets första hjälp ambassadörer, stöder 150 euros paket för hjälpbehövande och stöder hälsopunkterna.

I samarbetet kan man inte dränkas i byråkrati utan samarbetet bygger på förtroende. Eschner och Åbolands distrikt med sina avdelningar har vandrat en lång väg tillsammans. För stödet skrivs en uppföljning men inte någon roman. Samarbetet är ju som människorelationer, en bra relation bygger på förtroende mellan parterna.

Vad önskar du att vi i Röda Korset ännu skulle lära oss? Hur ska vi sprida glädje, hopp och förtroende - även i fortsättningsen?

Eschner själv ville hjälpa de mindre bemedlade – frilasarettet skulle finnas för alla som behöver sjukvård. Det skulle byggas fria platser för 50 personer enligt hans testamente. Socialsystemet tar ju hand om det här idag. Röda Korset har en möjlighet att fungera som Eschners ögon och öron för att hitta de människor som behöver mest hjälp.

Det finns fortfarande nödlidande i vårt samhälle. Det skulle vara viktigt att söka de hemlösa som inte har tak över huvudet. Hur är det möjligt i vår välfärdsstat? Hur många hemlösa finns i Åbo och omnejd? De är personer som är riktigt nära oss i samhället.

Röda Korset borde i ännu större utsträckning väcka omgivningen och lyfta fram sig själv. Röda Korsets brand är väldigt bra, men det skulle vara viktigt att få mera frivilliga att ställa upp. Utnyttja brandet och namnet!

Vi har mycket gemensamt och ett långvarigt samarbete som ska fortsätta i framtiden, säger ordförande Henrik Carlstedt här tillsammans med Henrik Karlsson.

Förutom att vara ordförande i Stiftelsen Eschnerska frilasarettet har HENRIK CARLSTEDT en gedigen bakgrund inom Röda Korsets ekonomiförvaltning, både regionalt och nationellt:

Du har haft en intressant roll i Röda Korset - när var du distriktsstyrelseordförande?

Jag var ordförande 1995-98, det vill säga två mandatperioder på två år vardera.

I hurdan situation blev du invald? Hade du suttit tidigare i distriktsstyrelse?

Jag var inte aktiv i Åbo avdelning, utan blev ursprungligen vald till ekonomisk utskottet via yrket som bankdirektör. Jag blev kontaktad för att komma med till ekonomiförvaltningen redan på 70-talet. Och därefter blev det distriktsstyrelsen från och med år 1985.

Och sen var du medlem i Centralbyråns ekonomiska utskott i flera år. Vilka var lärdomarna och din kontribution där?

Centralbyrån gäller det förstås mycket större pengar. Men grundprincipen i ekonomisk utskott är liknande. Det är bara mycket mera förmögenhet och pengar i Centralbyrån. Alla distrikt jämförs – och problem som finns diskuteras och lösningar söks. Egentliga Finlands och Åbolands distrikt har alltid haft god förmögenhet.

Ekonomiska läget hade varit svårt efter kriget. Man samlade pengar bland annat genom försäljning av lyxvaror (som kaf-

fe). Lärarinnan Ljuba Wolkoffs testamente gav distriktet en donation som omfattade holmar och delar av holmar med tillhörande fiskevatten i Korpo skärgård, sammanlagt över 50 hektar. Egendomen såldes i slutet av 1970-talet och placering av pengarna har varit ekonomiskt gynnsamt.

Under åren har ekonomiutskottet skött väl om aktieportföljen. I Ljuba Wolkoffs testamente står bl.a. ”Avkastningen från den testamenterade egendomen skall användas till stödjande av Röda Korsets verksamhet bland den svenska befolkningen i Åboland”. Så distriktet har under åren varit aktivt i att sköta ekonomin självständigt, som man under årens lopp ofta hamnat förklara till centralbyrån. På 90-talet fanns det t.o.m. samarbetsfunderingar med Varsinais-Suomen piiri, men det var och är inte ekonomiskt vettigt.

FRK har flera viktiga samarbetspartners i olika sammanhang - Eschnerska stiftelsen är en av dem. Vad har vi gemensamt? Tror du samarbetet kan öka och i hurdan riktning då?

Området, regionen är ju lika, Eschner har Åbo med omnejd, stöd ges för mindre bemedlade. Och Åbolands region känner vi ju till. I Röda Korset skall den som har det sämst ställt få stöd. Vi har mycket gemensamt, och ett långvarigt samarbete som ska fortsätta även i framtiden, oberoende exempelvis Sote-reformen eller förändringarna med Åbolands sjukhus.

Och ordförandeskapet i Eschnerska - var du det redan då?

Ordförande för Eschnerska Stiftelsen blev jag först år 2006. Med i verksamheten har jag varit länge.

OM ESCHNERSKA

Den Eschnerska stiftelsen grundades år 1919. Så här berättar Torbjörn Kevin i boken ”Min oryggeliga vilja – om C.G. Eschner och en stiftelse (2019)

”Carl Gustav Eschner föddes i Lovisa 1805 och avled 1853 barnlös och ogift i Åbo som affärsman inom handel och sjöfart. Han lät upprätta ett testamente som han undertecknade tio dagar före sin död. På grund av sin svaga hälsa tillbringade han långa tider på vårdinrättningar. Här antas att tanken till Eschnerska Frilasarettet föddes.”

Stiftelsen har under åren ändrat användningen av stiftelsens medel och nuförtiden stöder man också förebyggande hälsovård.

Kontakten mellan distriktet och stiftelsen har alltid funnits. Stödet till Röda Korset ökade på 90-talet.

Tycker du Röda Korsets roll i samhället har förändrats under den tiden som du varit aktiv - eller nu de senaste åren som du varit ”mera pensionär” från FRK-arbetet?

Verksamheten på 90-talet handlade mycket om grundprinciperna, de styrde arbetet. Antalet medlemmar har minskat drastiskt – men det är en pågående trend i de flesta organisationer. Människor vill inte binda sig lika mycket som förr. Röda Korset är den mest kända och största välgörenhetsorganisationen i landet, rollen är som under min aktiva tid. Hjälpbehovet och organisationen finns och kommer att finnas. Fortsättningsvis har Röda Korset en stor uppskattning i samhället. Och om det skulle hända någonting inom organisationen som kunde försämra Röda Korsets anseende i samhället så ska det fixas effektivt och finkänsligt.

RÖDAKORSAREN HENRIK

- Medlem i Åbolands distriktsstyrelse 1985-1994, innan det medlem i finansutskottet i flera år.
- Åbolands distriktsordförande 1995-1998
- Röda Korsets rådsmedlem 1997-2005
- Nationella uppdrag:
 - Centralbyråns ekonomi- och administrativa utskott 1997-2008
 - Ekonomi- och personalutskott 2009-2011
 - Utvecklings- och personalutskott 2011-2016
- Tilldelades förtjänstmedaljen i guld i Helsingfors 2017 som erkänsla för utomordentligt förtjänstfull och mycket långvarig (30 år) verksamhet eller exceptionellt betydelsefulla insatser till direkt förmån för FRK och dess syften.

Annalena Sjöblom delar ut munskydd i Kasnäs, Kimitoön i september 2020. Röda Korset hjälpte Kimitoön med att dela ut munskydd till de mest behövande.

Samhället förändras men hjälpviljan består

Text ANNALENA SJÖBLOM | Bild ANDREA SÖDERGÅRD

Under ett jubileumsår som detta i kombination med den globala pandemikrisen kan man inte låta bli att reflektera över organisationens ställning i samhället då, nu och sen.

Jag har varit aktiv sedan slutet på 80-talet och haft äran att som frivillig jobba med sådana som redan var med på 50-talet, då de flesta avdelningarna i Åboland grundades. Flera har berättat vad de gjorde då de kom med, vilka stödfunktioner samhället behövde då och hur dessa förändrats fram till idag.

En sak har inte ändrat - och det är vikten av en global hjälporganisation, med alla frivilliga som agerar lokalt som är ovärderlig då det gäller. Finlands Röda Kors första internationella hjälpförsändelse skedde till Turkiet år 1877, redan då var det frågan om ett lasarett (fältsjukhus) till det turkiska kriget. Då hade "Föreningen för sjuka och sårade krigares vård" 793 medlemmar i Finland. Föreningen övergick till att heta Finlands Röda Kors år 1919.

Än i dag har Finlands Röda Kors specialiserat sig på fältsjukhus som byggs upp med hjälp av katastroffondens medel och kan sändas till katastrofområden runt om i världen.

FRÅN KRIGSSÅRADE TILL ENSAMHET

Under kriget i Finland hjälptes sårade, togs evakuerade familjer och föräldralösa barn omhand. På 50-talet var det Röda Korset som idkade hälsorådgivning i byarna på 70-90-talet hade flera avdelningar ambulansverksamhet och i flera omgångar har Röda Korset aktivt deltagit i emottagning av flyktingar. Vänverksamheten växte fram ur ett konkret behov då samhället genomgick strukturella förändringar med urbanisering som ledde till att allt fler började känna sig ensamma.

Idag är hjälpaktionerna långt densamma som tidigare även om strukturerna ändrat. Vi

VI ÄR EN GLOBAL FÖRTROENDEFULL HUMANITÄR BISTÅNDSORGANISATION SOM AGERAR BÅDE LOKALT OCH GLOBALT; SOM ALLTID MEN SOM ALDRIG FÖRR!

har aktiva förstahjälpengrupper, alarmerbar förstaresponsverksamhet i skärgården (Caritas och Utö), mottagningscentraler för asylsökanden, hälsopunkter med hälsorådgivning. Den sociala verksamheten blir allt viktigare i samhället då oron, ensamheten och klasskillnaderna bara växer. Innehållet i hjälpaktionerna är i stort sett det samma, även om kraven från myndighetshåll skärpts.

STÖDET TILL FRIVILLIGA ALLT VIKTIGARE

Det här ställer högre krav på den frivilliga, flera kurser skall gås och repetition är nödvändigt för att hålla sig uppdaterad. Förutom själva hjälparbetet har också organisationsbyråkratin blivit striktare för dem som sitter i styrelser och olika organ. Denna helhet gör att stödet till de frivilliga blivit allt viktigare. Dagligen funderar vi på distrikthåll hur våra frivilliga skall orka, hur vi på bästa sätt kan stöda dem, då många aktioner tar en mer professionell riktning.

En orsak, till de höjda kraven är ett aktivt samhälle som vill försäkra sig om att allt går rätt till, både då det gäller myndighetssamarbete och penninginsamling. Man ställer krav på öppenhet, genomskinlighet, förtroende och kompetens. Då man riktigt funderar på orsakerna är det bra att vi går mot ett öppnare och

mer krävande samhälle, medan den enskilda frivilliga kan uppleva verksamheten som både tung och byråkratisk. Trots det hör jag ofta våra aktiva frivilliga uttrycka sig att verksamheten ger så mycket mer än den tar. Dessa ord får mig varje gång rörd till tårar, då jag vet hur mycket alla våra aktiva jobbar osjälviskt för sina medmänniskor.

HUMANITET I DET DIGITALA

I och med pågående coronapandemi och rekommendationer om fysisk distans har vi kunnat se ett enormt kliv i den digitala världen. Vilka följder och möjligheter det ger för den framtida frivilligverksamheten vet vi inte ännu idag, men en sak är säker och det är att den kommer att förändras, som den har förändrats sedan 1877. Nya gemenskaper skapas, nya sätt att hjälpa tas i bruk och arbetssätten förnyas. Vi skall trots allt jobba för att den som mest är i behov av hjälp, fortfarande får hjälp och att nya aktiva hittar verksamheten. En möjlighet jag hoppas vi tar vara på är att utnyttja den nya tekniken och de digitala lösningarna för att minska på arbetsmoment vilket ger oss mer tid att satsa på själva hjälparbetet.

Ingen teknik kan dock ersätta det humanitära arbetet vi gör och vi skall komma ihåg att det är människan som är i fokus i Röda Korset. Vi är en global förtroendefull humanitär biståndsorganisation som agerar både lokalt och globalt; som alltid men som aldrig förr!

OM ANNALENA

Annalena är verksamhetsledare för Åbolands distrikt, internationella delegat och har en lång bakgrund som frivillig inom Röda Korset.

Frivilliga stöder nyfinländare att hitta sin plats i samhället

Nour Al Sibahi och Pirkkoliisa Mildh övar på att räkna bråk i läxhjälpklubben i Pargas 2018.

Vapaaehtoiset kertovat: Katsaus monikulttuuriseen toimintaan Paraisilla 2016-2020

Teksti SIRKKA KOIVUNEN | Kuva SOFIA JERN & SIRKKA KOIVUNEN

Paraisten osastossa alkoi monikulttuurinen toiminta (måku) tammi-kuussa 2016. Tuolloin kaksi samanhenkisen innokasta vapaaehtoista ryhtyi kaupungin myötätuella opettamaan ensin kolmelle syyrialaisrouvalle suomen kielen alkeita – vuoron perään jokaisen rouvan kotona.

Tämä järjestely ei pitkään kestänyt: tarjoilun kilpavarustelusta tuli opetuksuokioiden päätarkoitus. Kuitenkin kuudelle – seitsemälle rouvalle opetettiin suomen alkeita keväeseen 2017, miehillekin saatiin oma lyhyt kurssi. Nyt syksyllä 2020 suomen kielen opetus on muuttunut suomalaisen ala- ja yläasteen suomikerhoiksi. Näissä seitsemän vapaaehtoista ohjaajaa auttaa sekä Syyriasta että Irakista pakolaisina saapuneita lapsia (nyt 13-15 oppilasta) läksyissä, pääpaino ohjauksessakin on suomen kielen opetus.

MUUTA KUIN SUOMEN KIELEN OPPIMINEN

Toimintamme ei todellakaan ole ollut pelkkää kielen opetusta, vaikkakin suomen osaamisen tärkeyttä on kaikin tavoin painotettu. On löydetty muutamille perheille ystäväperheitä, joiden merkitys on korostunut aikaa myöten. Luotettavan ystävän / ystäväperheen pitkäkestoinen apu helpottaa monissa uuden arkielämän käänteissä, sekä tukee maahanmuuttajien onnistumista kotoutumisessa. Lisää ystäväperheitä tarvitaan, mielellään perheitä, joilla on pieniä ja kouluikäisiä lapsia.

PYÖRÄPAJASSA NIIN PAKOLAISISÄT KUIN MUUTKIN PARAISLAISET ISÄT LAPSI-NEEN VOIVAT TULLA KORJAAMAAN PERHEEN POLKUPYÖRIÄ OHJATUSTI.

Yhteistyökumppaneina meillä on ollut kaupungin pakolaisohjaaja ja kaupungin nuorisotyöntekijät, samoin Koivuhaan koulu ja Paraistenseudun koulu. Paikallisen yhteisön, Saaristo ilman rajoja, kanssa on ollut monenlaista yhteistyötä. Nyt uutena yhteistyökumppanina on Paraisten kirjasto, jonka kanssa järjestetään joka torstai kirjastossa Kielikahvila, jossa muualta tulleiden kanssa jutellaan kaikesta mahdollisesta suomeksi. Lisää yhteistyökumppaneita on tullut mukaan myös syyskuussa avuttavan pyöräpajan kautta. Pyöräpajassa niin pakolaisisät kuin muutkin paraislaiset isät lapsineen voivat tulla korjaamaan perheen polkupyöriä ohjatusti.

HAASTEITA JA VOITTOJA ON OLLUT

Se, mitä näinä vuosina on opittu, on ainakin se, että ei ole yksinkertaista auttaa niin

erilaisista olosuhteista tulleita kotoutumaan käden käänteessä. Turha idealismi on karisut. Vaikka hyvää tahtoa löytyy: vapaaehtoiset ovat osallistuneet ohjaaville kurseille, on luettu aiheesta kirjoja, suunniteltu ja keskusteltu, neuvottu ja opastettu, silti mieltä hiertää, ollaanko ollenkaan onnistuttu. Onko meidän toimintamme vastannut pakolaisten tarpeisiin ja toiveisiin tuesta kotoutumiseen oikealla tavalla? Ovatko odotukset olleet liian korkealla?

Sitä sopii pohtia. Sydäntä lämmittävät viestit ryhmämme tuen parissa olleilta auttavat aina jaksamaan. Sekin nuori mies, joka halusi lisätä suomen kielen harjoitusta, on nyt tyytyväinen bussikuski Turussa, samoin kuin sinnikäs nuori äiti, joka nyt kirjoittaa ensi keväänä ylioppilaksi Turun iltalukiosta. Puhumattakaan niistä suomikerhon oppilaista, jotka ilmoittavat opettajan myötävaikutuksella, etteivät enää tarvitse suomikerhoa, tai ne suloiset pienet ala-astelaiset, jotka voimakkaasti näyttävät osaamisen ja oppimisen ilonsa. Näillä me jaksamme eteenpäin.

SIRKASTA

Sirkka Koivunen on pitkäaikainen vapaaehtoinen ja monikulttuurisen toiminnan vetäjä Paraisten osastolla.

Kia Lundqvist om frivilliga: "Engagerade människor behövs"

Text & Bild ANDREA SÖDERGÅRD

Frivilligas roll central när nyanlända hittar sin plats i det nya samhället.

Frivilligas insats är en viktig faktor för lyckad integration av nyanlända, säger Kia Lundqvist som jobbar med frågor kring integration och mångfald på Brahea centret vid Åbo universitet. Centrets centrala uppgift är kontinuerligt lärande och att erbjuda bland annat utbildning för företag, yrkesaktiva och tredje sektorn. Lundqvist har också lång erfarenhet av att jobba med ensamkommande flyktingbarn.

- Ofta grundar sig en lyckad integration på en kombination av frivilligt engagemang och stödjande offentliga tjänster. Det har man sett i till exempel Nagu och på flera håll i Öst-erbotten, säger Lundqvist under äppelträdet hemma i sin trädgård i Västanfjärd.

DELAKTIGHET OCH KÄNSLAN AV ATT VARA HEMMA

Integrationen är en lång process med flera olika aspekter. Att känna att man kan påverka samhället genom delaktighet och att känna sig hemma är olika grader av att hitta sin plats i det nya samhället. Både när det gäller delaktighet och hemkänsla spelar frivilligas engagemang en viktig roll. Det räcker inte bara med det stöd som myndigheterna ger. Frivilliga bidrar med ett djupare engagemang över längre tid och i bästa falla resulterar det i att den nyanlända på ett djupare känslomässigt plan känner sig som hemma på den nya orten.

- Det behövs människor som engagerar sig och ställer upp. När invandraren hittar sin plats finns det ofta ett kontaktnät bakom som hjälpt dem. Det är lättast att hitta sin plats om man får en stor repertoar av möjligheter och då behöver man någon som guidar en, säger Lundqvist.

Enligt henne är den nuvarande integra-

tionspolitiken i Finland acceptabel, men inte fri från problem. En mer långsiktig utveckling och påbyggnad skulle gynna alla parter.

- Utvecklingen av integrationssystemet är oftast projektbaserat. Kunskapen förmedlas inte vidare i tillräckligt hög grad och ofta uppfinnar man hjulet på nytt, säger hon.

ENGAGEMANG MOT STRUKTURELL RASISM

När det gäller delaktighet behöver myndigheterna vara vaksamma och avskaffa alla eventuella praktiska hinder som kan försvåra tillgången till alla delar i samhället. I Finland har vi lagar som förbjuder diskriminering men det räcker inte för att minska på den strukturella rasismen som samhället fortfarande tampas med.

- Det behövs en djupare medvetenhet om hur vi fungerar i mötet med andra. Hur personer anställs, får bostad och så vidare. Den

förändringen kräver tid, säger Lundqvist.

Röda Korset och andra ideella organisationer har en viktig roll att spela i att minska strukturell rasism. Röda Korset är en vältableerad organisation med lokala föreningar, vars betydelse kommer fram i tider av kriser. Det är coronavåren ett exempel på, säger Lundqvist.

- Det är ofta organisationerna som reagerar först på de svaga signalerna och kommande behov, på internationella trender och mikrotrender. Röda Korset står på mångabenen och har kunskap både internationellt och nationellt, säger Lundqvist.

Kia Lundqvist hemma på gården i Västanfjärd i juni 2020

Sawa-café antoi tekemiistä maahanmuuttajaisille Paraisilla kesällä 2017

Konflikter 2020

Teknologi, urbanisering och media

Text ANDREA SÖDERGÅRD | Bild ICRC & FINLANDS RÖDA KORS BILDBANK

Teknologi ger nya möjligheter till distanskrig, men ökar också pressen att följa krigets regler. Och våldet i världen har faktiskt minskat, även om man inte tror det när man läser nyheterna.

När Henry Dunant i slutet av 1800-talet stod på stridsfältet i Solferino och såg krigets förödelse bestämde han sig för två saker. För det första att redan under fredstid grunda en frivillig organisation som i krigstid kunde hjälpa sårade och sjuka. För det andra såg han behovet av att bygga upp ett regelverk kring vad som är och inte är tillåtet i krig. Hans idé blev grunden till den internationella rödakorsrörelsen och krigets lagar som finns kvar än idag.

Men 1900-talet blev ett oroligt århundrade med två världskrig, kalla kriget och väpnade konflikter när nya land skapades i kolonialismens fotspår. Den industriella revolutionen som börjat på 1800-talet fortsatte sina framsteg på 1900-talet och med den tekniska utvecklingen följde också utvecklingen av vapen och krigsföring. Teknologi och krigsföring har alltid gått hand i hand och även idag ser man de stora samhälleliga trenderna avspeglade i de moderna väpnade konflikter. Kriget har tagit steget in i informationsåldern och flyttat in i städerna.

Jani Leino, juridisk rådgivare med ansvar för humanitär rätt på Finlands Röda Kors, säger att de grundläggande principerna i krigets lagar är klara, men att det är en utmaning att analysera vad de innebär i den här nya kontexten.

- Särskilt med tanke på drönare och autonoma vapen blir det en utmaning när beslutsfattandet flyttar från människa till en maskin. Men det är inte frågan om att humanitär rätt är föråldrat eller att det inte motsvarar verkligheten. Det behövs inte mer regler, det behövs större respekt för de regler som finns, säger Leino.

Utmaningarna är många. I en rapport som Internationella rödakorskommittén gav ut

2019 belyses aktuella frågor som har förändrat krigsföringen. Här nämns bland annat klimatförändringen, användningen av autonoma vapen och artificiell intelligens i krigsföringen, icke-statliga grupperingar, terrorism samt respekten för krigets lagar.

- Rapporter som den här har en stor betydelse för hur akademiker och andra tolkar krigets lagar. Internationella kommittén har ett unikt mandat och dessa rapporter baserar sig på hur det ser ut på fältet, säger Leino.

- Det finns ingen annan aktör som opartiskt upprätthåller kommunikationen med alla sidor hela tiden i alla konflikter.

KRIGEN FLYTTAR IN I STÄDERNA

När staden blir ett krigsfält är det en utmaning att skilja på militära och civila mål eftersom civila och kombattanter rör sig på samma gator. De militära och civila målen ligger oftast geografiskt nära varandra. Förutom att användningen av sprängämnen med lång räckvidd skadar och dödar civila kan bombningarna även på lång sikt förstöra mål som är livsviktiga för civilbefolkningen.

- Om man förstör den grundläggande infrastrukturen i städerna så försvårar man tillgången till vatten och elektricitet för civilbefolkningen. Förstörd infrastruktur kan i förlängningen göra att sjukdomar lättare sprids och att folk måste fly, säger Leino.

NY TEKNOLOGI GER BÄTTRE MÖJLIGHET ATT FÖLJA KRIGETS LAGAR

Autonoma vapen och artificiell intelligens har diskuterats mycket den senaste tiden. Den nya teknologin gör det möjligt att med ett knapptryck avfyra missiler på andra sidan jorden och på så sätt distansera sig från våldet. Artificiell intelligens väcker frågan om individens ansvar i en värld där robotar gör självständiga beslut. Vad man ofta glömmer bort i diskussionen är att nya teknologiska framsteg kan användas för att skydda civila. Vapnen kan användas med större precision, militära beslut kan vara bättre underbyggda av fakta och militära attacker kan genomföras utan användning av dödliga vapen och fysisk förstörelse.

Jani Leino
Juridisk rådgivare

- Teknologin hjälper oss att vara mer noggranna. Man kan avbryta attacken om civila finns i närheten, man kan samla mer information och välja tiden för attacken bättre. Även juridiskt sett blir de grundläggande principerna lättare att trygga. Tack var teknologin är det lättare att bevisa om militären har handlat mot krigets lagar, säger Leino.

MEDIA EN SJÄLVKLAR DEL AV KONFLIKTERNA

Ända sedan Vietnamkriget har vi fått rapporter direkt från krigszoner. Media spelar en viktig roll. Särskilt då krissituationen fördjupas ökar människors behov av information. Men media beskriver bara en del av verkligheten.

- Det finns konflikter som aldrig når nyhetströskeln. Samtidigt som vi idag vet mer om vad som händer i världen gör nyhetsrapporteringen också att vi har en skev bild av vad som egentligen händer, säger Leino.

Han menar att man lätt får bilden av att det är värre nu än någonsin. Att våldet bara

ökar och att krigets lagar aldrig följs.

För att en händelse ska nå över nyhetströskeln i Finland ska den vara överraskande, belysa ett missförhållande eller på något sätt beröra oss finländare. Ofta får dåliga nyheter större plats än goda nyheter.

- Tidningarna rapporterar sällan när en hjälpkonvoj kommit fram och civila fått hjälp. Istället rapporterar de om krigsbrott och när det gått fel. Det gör att man snabbt får känslan av att världen blivit våldsammare än tidigare.

Nyheter berättar inte om världen som den är. Tittar man statistiken kring våld de senaste årtionden upptäcker man snabbt att våldet faktiskt minskat. Det kommer bland annat Steven Pinker fram i boken *The better Angels of our Nature*.

- Det är min fasta övertygelse att det aldrig har varit så lite våld i världen som i dagens läge. Kriget har förändrats totalt och det skulle inte vara möjligt att i dagens läge använda samma krigsföringsmetoder som användes i Nordkorea, säger Leino.

VILL DU VETA MER?

I slutet av september ordnas en Nätkurs i humanitär rätt. Under två kvällar och en lördag går man igenom grunderna i krigets lagar genom föreläsningar, diskussion och grupparbeten. Anmäl dig här:

oma.rodakorset.fi/event/8558

VAD ÄR INTERNATIONELL HUMANITÄR RÄTT?

Krigets lagar eller humanitär rätt är mellanstatliga avtal som reglerar krigsföringen i väpnad konflikt. Krigets lagar skyddar civila och dem som inte längre deltar i konflikten och begränsar krigsföringen för alla parter. Krigets lagar är universella och gäller i hela världen.

OM ANDREA

Andrea Södergård är utbildare inom internationella humanitär rätt för Röda Korset och har en politices magister i folkrätt och masskommunikation vid Åbo Akademi.

Delegater från Internationella Röda Kors Kommittén och Syriska Röda Halvmånen inspekterar krigets förödelse i Östra Aleppo, Syrien 2016.